

<https://www.orgelsite.nl/kerken7/amersfoort.html>

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Sinfonia BWV 29
'Wir danken dir, Gott, wir danken dir'
arrangement Alexandre Guilmant (1837-1911)

Von Gott will ich nicht lassen
uit: 389 Choräle

Von Gott will ich nicht lassen
Canto fermo in Pedal
BWV 658

Concerto d-moll BWV 596
Allegro – Grave – Fuga
Largo e spiccato - Allegro
Bachs orgeltranscriptie van Vivaldi's
Concerto in d-moll RV 565

Schübler Choräle:

Wachet auf, ruft uns die Stimme BWV 645
Wo soll ich fliehen hin BWV 646
Meine Seele erhebet den Herren BWV 647
Wer nur den lieben Gott lässt walten BWV 648
Ach, bleib bei uns, Herr Jesu Christ BWV 649
Kommst du nun, Jesu, vom Himmel herunter BWV 650

Praeludium et Fuga Es-Dur BWV 552

Bij het programma

Allereerst over het openingsstuk, dat Bach zoals hij heel vaak met zijn eigen muziek deed, meerdere keren hergebruikte. We treffen dit stuk dan ook zowel voor viool solo, als voor virtuoze orgelsolo met ensemble, bijna een soort orgelconcerto. Die laatste versie ligt ten grondslag aan Guilmant's arrangement voor orgel solo. Guilmant, die een briljant concertorganist was, was eveneens een consciëntieus en voor zijn tijd bijzonder modern uitgever van oude muziek, die veel stukken overbracht zonder noemenswaardige toevoegingen en met veel respect voor de originele partituur. Deze transcriptie is ook bijzonder getrouw aan Bachs voorbeeld.

Voorafgaand aan 'Von Gott will ich nicht lassen' BWV 658 speel ik, om vast in de melodie te komen, één van Bach's bijzonder expressieve koraalzettingen, die na zijn dood door zijn zoon CPE Bach gebundeld werden in de meest eenvoudige vorm, namelijk op 2 balken zonder tekst onder de muziek. Wat Bach in deed op harmonisch gebied, was zijn tijd lichtjaren vooruit, met zijn spannende chromatiek en soepel stemmenverloop.

Tenslotte enkele opmerkingen over de grote Preludium en Fuga in Es-Dur. Bach was bezig in zijn muziek een weergave van de harmonie der sferen te tonen, een middeleeuws idee dat muziek de perfectie van het door God geschapen universum kon weergeven. In dit stuk symboliseert Bach op allerlei manieren de drieëenheid van God, zijn wezen dat als het ware in drie gedaantes voorkomt; vader, zoon en geest. Het Preludium heeft drie thema's, het eerste, majestueuze thema met gepunteerd Frans ouverture-ritme verbeeldt de grootse vader. Het tweede, bevallig-elegante thema verbeeldt de zoon die zich in het aardse domein begeeft en zo een 'knieval' maakt. Het derde, vurigste thema verbeeldt de geest die over de aarde wervelt. In de fuga voert Bach de symboliek nog verder door. Wederom wordt er geopend met een groots, majestueus bewegend thema. Dan volgt een iets vlotter thema, en tenslotte het snelste, vurigste thema. Maar onder de beide snellere thema's verschijnt op gegeven moment het eerste, majestueuze 'God de vader'-thema. Bach's manier om de drieëenheid in muziek te verbeelden. Dat de muziek ondanks dit intellectuele spel ook ontzettend meeslepend is, toont Bachs meesterschap in de combinatie van ratio en emotie.